

Una iaia dalt de l'escenari permet reviure la guerra

Cartell de l'obra Foto: La Torre

Durant els mesos de gener, febrer i març d'aquest any es va estar treballant una proposta escènica sobre la memòria històrica de Catalunya i de l'Estat espanyol a l'Estruch de Sabadell. L'estrena es realitzarà els dies 12 i 13 de juliol, a les 18.30 hores, a la Sala Maria Plans de Terrassa, al carrer de Gaudí.

Es tracta, fonamentalment, d'una obra de teatre d'un sol acte, amb una actriu sobre l'escenari, i que té una durada d'una hora i quart aproximadament. El projecte es un procés de creació sobre la vida d'una dona que té 95 anys, la història d'una persona anònima. La senyora Mercedes Cajo Ballestin.

S'ha partit de documentació escrita i audiovisual de documents històrics. Poemes, textos i cançons de la història de l'Estat espanyol des de començaments del segle XX. Sobretot, de Catalunya, així com un treball de camp sobre la persona en què està basat el treball.

La iniciativa és la investigació i composició d'un personatge real a través del cos i de la veu, a més d'un treball de caràcter merament simbòlic amb una sèrie d'objectes quotidians que conformen la poesia visual.

A través d'aquest personatge i donant èmfasi a alguns moments rellevants de la seva vida i context històric, es construeix la dramaturgia de l'obra, que representa una part de la història i la societat espanyola.

L'obra comença quan l'actriu, asseguda en un balancí, es va transformant a partir dels moviments i de la veu en una àvia, mantenint un diàleg amb un interlocutor imaginari, l'Oriol, l'infermer que té cura d'ella.

Fent-li preguntes com 'Quan vindran els meus néts a veurem?', 'Quan mengem?' o 'Per què porto bolquers?' ens anem situant en l'espai on es troba aquesta àvia i la seva solitud. A poc a poc, va recordant passatges de la seva vida. L'actriu va assumint diferents rols de personatges que van sortint a partir d'aquests records.

En una primera escena, l'actriu es transforma d'àvia a dona jove a través d'un ball mentre sona un bolero de Daniel Santos per la ràdio. Després de reviure aquest record, torna a convertir-se en el personatge de l'avia, però aquest cop ha canviat de lloc: es troba davant d'una taula, amb menjar i un pitet sobre el pit. Torna a parlar amb l'Oriol, l'interlocutor imaginari, donant a entendre que és l'hora de dinar.

A mesura que avança l'obra es va passant per tots els records; la infantesa es recrea amb titelles que són forquilles, ganivets i tovallons. La Guerra Civil dels anys 1936-1939 comença amb un discurs de Dolores Ibárruri, més coneguda com 'La Pasionaria', que realitza l'actriu. El discurs acaba amb l'himne de Riego (l'espanyol de la República) sonant en una petita ràdio que és sobre la taula. Amb la roba que està estesa en un fil d'estendre, l'actriu es vesteix de miliciana i acaba reproduint passatges de la guerra fent una pantomima. Finalment, l'obra acaba amb la postguerra i la transició espanyola. En aquest punt, l'àvia torna a aparèixer i té un diàleg amb

l'actriu, juga a la metateatralitat i fa entendre que el més important és que tot quedi a la memòria col·lectiva.

Alba Valldaura, una jove catalana llicenciada en art dramàtic per l'Institut del Teatre de Terrassa i actriu escriu unes línies emotives: "Com en som de resistents els humans, i així ho demostren aquestes dones que encara viuen, després de gairebé un segle d'existència. Les dones que van viure la il·lusió d'un Estat republicà, que en poc temps es va convertir en una guerra civil, on amics, germans i cosins es barallaven entre ells. Una guerra on l'horror, la repressió i l'infortuni acaben guanyant. Una postguerra marcada per la fam, la por i la incultura. I finalment una vellesa en solitud o en una residència amb una pensió mísera. Amb ganes d'acabar la vida perquè ja no es vol donar més feina als fills. Elles allà consumint-se a poc a poc, vivint hores, dies i mesos eterns, sense adonar-se que els néts l'escolten i aprenen coses d'ella per un cordó umbilical invisible. Un dia els néts s'aixequen contents perquè poden dir: 'Avui la meva àvia ha fet cent anys!'.